

Ο Ν Ο Υ Μ Α Σ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ -
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ενας λαός εφύπνεται όμα
δεΐξη πώς δε φοβάται την
εξέλιξη—ΨΥΧΑΡΗΣ.

Κάθε γλώσσα έχει τους φν-
οικούς της κανόνες.

ΒΗΛΑΡΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Ζ'.

ΑΘΗΝΑ, ΚΕΡΙΑΚΗ 26 ΤΟΥ ΑΙΩΝΑΡΗ 1909

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΖΗΝΩΝΑ ΑΡΙΘ. 2

ΑΡΙΘΜΟΣ 354

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ. Σημειώματα στο περιθώριο.
ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ. Φυλλάδες του Γερο-
δήμου (συνέχεια).

ΠΕΤΡΟΣ ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ. Φιλολογικές επιφυλλίδες—
Λυρική ποίηση.

ΛΥΔΟΣ ΠΟΛΑΒΡΟΣ. 'Οξ' απ' τα δόντια.

Ο ΚΡΙΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΝΟΥΜΑ. Θεατρικά—'Η Με-
λάχρα.

ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Κλεαρέτη Δίπλη.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ—ΧΡΟΝΙΚΟ ΒΑΘΜΙΑΔΙΤΙΚΟ—
Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ—Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ—ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜ-
ΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΦΥΛΛΑΔΕΣ

ΤΟΥ ΓΕΡΟΔΗΜΟΥ*)

Η'

ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ

Δε σ'εσ' αφ'νω, παλιά μου χρόνια! Θα σκαλίζω,
θα ξετρυπώνω, και θα διαδίδω... "Ενα ένα θα τα ξε-
τυλίγω τα φυτικά φυλαχτήρια μου... Νά σε χαρώ,
άνυπόμονε πατριώτη, μη μου τ'αφ'νωξ' έξω αυτά. Κάλ-
λιο να μπαίνω στο περιβόλι, να κοιτάζω το δέν-
τρο και να κόβω από τα κλωνία του το πωρικό,
παρά να τρέχω να το χαρής κομμένο στο πιάτο.
Δε μ'έννοιωσες τάχα; Τάχα δεν έγραφε ποτέ στα-
φύλια στ' αμπέλι; Δεν είχες ποτέ σου αμπέλι, κουτ-
σοורה αραδιασμένα το χειμώνα, ύστερα ν' αρχίσει να
πρασινίζει, να βγάξει τα χνουδωτά σημάδια της νέ-
της, να πετάει βλαστήρια και να κλαδώνει, κατόπι
να θύει και να κρεμνένται τα χονάτα λουλούδια
του, έπειτα μικρές άγορίδες, κι αυτές να μεγαλώ-
νουν και να γίνονται σιγά σιγά κόκκινες, ώπου
να καταντούν σταφύλια; Νά να μου λες, θαρρώ, ναί.
"Εχε λοιπόν υπομονή, και κατέδινε τώρα στ' αμ-
πέλι που πρασινίζει, ίσως δώση ε' θεός και μαζέ-
ψης καρπό κατόπι.

Πώς να μ'ην τή θυμηθώ την πρωτοχρονιά εκεί-
νου του χρόνου, που φυσούσε ή νοτιά σ'α δαιμονι-
σμένη, ή θάλασσα φούσκωνε σ'α να ήθελε να μ'ας
καταπιή, τα κεραμίδα πέφτανε σ'α χαλάζι, σφύ-
ριζαν τα παράθυρα, και το σφύριγμα τους άνεδοκα-
τέβαινε σ'αν τσιριχτό γυναικας που την έπιασαν πό-
νοι... Τή θυμώμαι, κι ως τόσο το νιώθω πώς
φοβάσαι να μ'η σου τ'α ιστορήσω τα τραγούδια που
τραγουδήσαμε, τα ρέδια που σπάσαμε, τις μερίδες

*) 'Η αρχή του στο 352 φύλλο.

που κοψαμε, τα λιόφυλλα που ρίξαμε στη φωτιά να
πηδήξουν και να μ'ας πούν την καλή μας τη μούρα-
θα σου την κάμω λοιπόν τη χάρη, και δε θα τα
πώ. Νάρθης όμως μαζί μου να πάμε κάτω κατ'α το
δρόμο της σκάλας, εκεί κοντά στον γκρεμό, που
πήγα μαζί με το γέρο Βασίλη εκείνο τόπο μεσήμερο,
να δω το κακό που γινότανε μέσα στη φουρτουνα-
σμένη τη θάλασσα. "Όλο το χωριό ε'ταν εκεί μαζε-
μένο και κοιτάζε.

Τι να κοιτάζε! Τ'αγριεμένα τα κύματα; Τα θο-
λωμένα τα βουνά αντίκρυ; Τις μπόρες που άρμενί-
ζανε μακριά κ'έδεναν τη θάλασσα με τον ουρανό;
Τίποτις απ' αυτά δεν κοιτάζαν. Τα μάτια τους ε'ι-
τανε στηλωμένα σ'α δυο κατάρτια που στεκότανε μι-
σογεμμένα απάνω στα κύματα, μ' ανοιγμένα πανιά.
"Η γολέττα, ή άγκουρά της, τ'αμπάρια της, όλα στο
βάθος! Τ'α είχε καταπιωμένα ή άχόρταγ' ή θά-
λασσα. Ε'ταν κι ε' Καπετάν Μουσταφάς εκεί κάτω.
Κ' οι ναύτες τους, και οι βλαστημίες τους, όλα
πνιγμένα! Μόνο που ε'τανε ριχτά τα νερά, κ' έμει-
ναν τα κατάρτια απ' έξω, και τ'αδερνε ο άνεμος
και τους σάλευε το μνημούρι τους. "Ως και νεκρούς
δεν τους άφινε ή φουρτούνα!

Σ'α μεγάλωσα, και το συλλογιόμουν εκείνο το
περιστατικό, έλεγα, ίσως κάτι ήθελε να μ'ας πη ε'
"Αη Βασίλης εκείνη τη μέρα. Πώς ε'τσι θα φουρτου-
νιάση μια μέρα κ' ή Ρωμιωσύνη, και θα τους κα-
ταπιή όλους τους. Και περίμενα την προφητεία να
βγής!

Μά σ'α γέρασα, κ' είδα πώς ή Ρωμιωσύνη από
τέτοιες φουρτούνες δεν παίρνει, είπα, Κρίμα στον
καημένο τον Καπετάν Μουσταφά! Δεν ε'τανε ση-
μάδι το "Αη Βασίλη, ε'ταν ή κακή του ή τύχη και
πνίγηκε. "Ενας Τούρκος παραπάνω, ένας παρακάτω
τί σημαίνει! Κρίμα στον Καπετάν Μουσταφά!

(Ακολουθεί)

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ

ΟΞ' ΑΠ' ΤΑ ΔΟΝΤΙΑ

(Άνοιχτό γράμμα στους βένδες κ'
ε'φέντηδες 'Αχμέτ Ριζά, Ναζήμ, Νιαζί,
'Ευδέρ κλπ.)

Πάει χρόνος κι άπάνου που καταλύθηκε ή Σουλ-
τανοκρατία και γιόρτασε ο κόσμος των ραγιαδών με
την καρδιά του ελπίζοντας πώς έρχεται ή λευτε-
ριά να φωτίση του Ζόφου το Κράτος. Μίσω στις
τρέλλες των πανηγυριών, κ' ενώ έσετς φροντίζατε
άκομη μοναχά πώς να γκρεμίστε του Σουλτάνου τα

στηρίγματα, άκούσατε και δάθε κεφτε—άν άκού-
σατε—και κάποιες συμβουλές ειλικρινές από άν-
θρώπους φίλους της 'Ανατολής και Ευρωπαϊούς και
δικούς μας, που ήξεραν κ' έσας και τα μυκλά σας.
Σ'ας συμβούλεψαν: Νά κρατήστε τα πανθενικά σας
δνειρα. Νά σβύσετε τη διαφορά καταχτημένων και
κατακτητών. Νά φήστε λεύτερο το κάθε έθνος να
προδέψη μ' ίση δικαιοσύνη. "Όλες οι γλώσσες κ'
οι θρησκείες να αναγνωρίζονται το 'ίδιο μέσ' το Κρά-
τος. Νά λείψουν οι λογοκρισίες. Νά θεμελιώσετε
δικαιοσύνη και άσφάλεια. Και μόνο ύστερ' απ' αυτά
σ'α λέγαμ' απ' αυτές τις στήλες πώς μπορείτε να
σκεφτήτε για τη γενική στρατολογία, προπάντων
των 'Ελλήνων, γιατί άλλωώς, χωρίς την ίσοπολι-
τεία και χωρίς να ξέруνε πώς φέρνεσι αδερφικά
με την 'Ελλάδα, δε θα μπορούνε να προσωθούν στο
κράτος σας οι "Ελληνες.

"Εσείς τί κάνατε; Πρώτα πρώτα ονοματίσατε
όλο τον κόσμο 'Οσμανλήδες. Φαγωθήκατε για να
μη βγούνε βουλευτάδες Χριστιανοί. 'Εκπαίδευση
μέση κι ανώτερη τη θέτε Τούρκικη. Γλώσσα του
Κράτους Τούρκικη. Δικαιοσύνη Τούρκικη κι αυτή.
Τους άλλέθρους τους θέλετε ραγιαδες. Σράζετε
τους 'Αρμένιους. Σπέρνετε δολοφόνους στη Μακε-
δονία και την "Ηπειρο για μ'α; τους "Ελληνες. Κα-
μώνεσι πώς κυνηγάτε συμμορίες και ζητάτε όπλα,
μόνο για να τρομοκρατήσετε, να ταπεινώσετε και
να φορολογήσετε. Κηρύχνετε μια ύπουλη στρατολο-
γία, για ναργυρολογήσετε και να πιέσετε. Δολο-
φονείτε δημοσιογράφους, δολοφονείτε βουλευτάδες,
για να κλείσετε το στόμα τους για πάντα. Διώ-
χετε φιλελεύθερους. Ζητάτε να πιέσετε ιδέες έθνι-
κές, να βασανίζετε και να δικάζετε τους άλλους, να
δυναμώνετε την τουρκολογία. Τρίζετε τα δόντια
στην 'Ελλάδα, την όμωσθη με τόνα τρίτο του πλη-
θυσμού του Κράτους σας, και τρέματε σ'αν τους λα-
γδύς μπροστά στη Βουργαρία. Επειδή ε'τυχε νάχη
πολύ στρατό έτοιμοκσμένο. Κρώζετε για την Κρήτη
και ξεπουλάτε κοντζάμ Βοσνία και 'Ερζεγοβίνη και
Ρωμυλία.

"Όλ' αυτά σημαίνουν ένα πράμα: "Ο λύκος κι
άν έγράσε κι άλλαξε το μαλλί του, δεν άλλαξε τη
γνώμη του μηδ' την κεφαλή του. Το 'ίδιο κ' έσείς
οι Τούρκοι. Τάχατες Νεότουρκοι. Βγήκατε και μ'ας
κηρύξατε ίσότητα και λευτεριά κι αδερφοσύνη, τρα-
νές ψευτιές στα τούρκικα τα στόματα. Στο νού σας
είχατε δνειρα παντουρκιστικά και πλιάτσικο. Τι-
ποτις άλλο. Χαμίτηδες κ' οι ίδιοι, βγάλατε το Χα-
μίτη, να μ'ητ' έσείς στη θέση του, και τώρα
έχουμε Χαμίτη μυριοκέφαλο, χειρότερο χίλις φορές
από τον πρώτο. "Όπως ή θάλασσα κλέβει πάντα τάν-

θρόνων κακῶς, κατὰ πού λέει, θαρρῶ, ὁ Εὐριπίδης, ἔτσι καὶ τὸ δικό σας Σύνταγμα τὸ βρήκατε, γιὰ νὰ σκεπάσετε σκέδια ἐθνικιστικά, δολοφονίες, τρομοκρατία, πίεση, βιζαντινιστῆρα, καταδύωξη τῆς λευτεριάς, βούτηγμα στὶς λίρες τοῦ Χαμίτη, σφαγὴς κατωμένες τάχατες ἀπ' τοὺς ἀπολυταρχικοὺς καὶ ἐνοχοποίηση ἐκείνων πού σφαζόντουσαν, παράνομη ἀργυρολογία, κομιτατζήδικη τυραννία καὶ διοίκηση καὶ ἄλλα τέτια φροῦτα χίλια δυό, καὶ ἀπάνου ἀπ' ὅλα αὐτὰ καὶ μιὰ βουλή κοράκων, γιὰ νὰ κἀν κρὰ ἀπάνου στὰ ψοφίμια ὅπου σπέρνουνται στοῦ δολοφονικοῦ κράτους τὰ κέντρα καὶ τὰ πόκεντρα καὶ νὰ λήγῃ πῶς δὲν τρώει ντολμάδες. Ἀμ τοὺς ντολμάδες πού μαγειρεῖς ἡ Αὐστρία καὶ ἡ Βουργαρία; Ἔβλεπαν καλομαγειρεμένοι, φαίνεται. Ἀνέκωνοι νὰ νοιώστε ἀπὸ λευτεριά ἐσεῖς οἱ Τούρκοι. Ἀνθρωπιστικά ἰδανικά δὲ φώτισαν ποτὲ τὸ νοῦ σας. Γεννημένοι τύραννοι κλαδοφύχοι. Προσκυνητάδες τοῦ παρὰ. Θεοὶ δίχως σπλαχνιὰ μπρὸς στὴν ἀδύναμο, ὁλότρεμοι στὸ δυνατό μπροστά. Βάρβαροι π' ἀπὸ λόγῳ δὲν καταλαβαίνετε μὴδ' ἀπὸ θεωρία, μονάχ' ἀπὸ γροθιά.

Λοιπὸν ἐσεῖς κάνετε πὺν πού εἶναι τὸ φυσικό σας καὶ δὲ θελήσατε νὰ κοῦστε τὸ τί λέν οἱ ἄλλοι. Μόν' πού τὰ κάνετε ὅλα αὐτὰ μὲ κομπλιμέντα. Ὅστε τὰ διχαθῆρα θελήσατε νὰ καταργήσατε, μόν' πού τὰ μεταβάλατε σὲ κομπὴ φυλλαδάκια. Καὶ μὲ τὸ δικό σας, μπορῶ νὰ πῶ, κοκορευτήκατε, ἀφοῦ ἡ φιλελεύθερη(!) καὶ χριστιανική(!) Εὐρώπη ἡ ἐπίσημη, τοιμουδιά δὲν ἔβγαλε μπρὸς στὶς σφαγμένες τῶν Ἀρμένιων χιλιάδες. Ἀκόμη καὶ ὁ Κλεμάνσώ, θαρρῶ, ὁ σοσιαλιστής, ὁ ἀρχηγὸς τῆς δημοκρατικῆς Γαλλίας, δὲν εἶπε τότες ἡ Γαλλία δὲν μπορεῖ νὰ ἀνκαταεῖτῃ στὶς ὑποθέσεις φιλικῶν Κράτους καὶ περιμένει μὲ εὐμένεια τοῦ Συναγμάτου τοὺς καρπούς; Νῆ, τώρα καὶ ὁ Μπριάν, σοσιαλιστής καὶ αὐτός, θάκοιλουθῇ, λέει, τὸν προκατοχό του σ' ὅλα, ὥστε καὶ στὰ ἐξωτερικά. Εἶναι αὐτοὶ πού εἶπε ὁ Ζωρὲς πῶς εἶναι κοτζαμπάσηδων παιδιὰ καὶ κολακεύουν τὸ λαό, γιὰ νὰ τοὺς κἀν πλάτη νάβεραινε. Λοιπὸν μὲ τέτιες Κυβερνήσεις Εὐρωπαϊκές γραμμὴ τῆ δουλειά σας καὶ ἐννοία σας. Δολοφόνι ἐσεῖς, ἡθικοὶ ἐκείνοι αὐτοῦργοι, ἀφοῦ γιὰ τὰ συμφέροντα καὶ τίς ἀντιζηλίες τοὺς δὲ σας ζητοῦν καμμιὰ ἐγγύηση γιὰ τὴ ζωὴ καὶ τὴν τιμὴ καὶ τὴν περικοπὴ τῶν ἐκατομμυρίων, ὅπου ζοῦν στὸ Κράτος σας. Τέτιοι οἱ Εὐρωπαῖοι κυβερνήτες. Ἀν τὰ σοσιαλιστικά τὰ κόμματα βγάζουν καμμιὰ φωνὴ γιὰ

μας, δὲν τὸ ξέρω. Ἰσως νὰ μὴ μάς ξέρουνε, νὰ μάς ἔχουνε γιὰ βάρβαρους Ἀφρικανούς, ἀφοῦ καὶ ἐμεῖς ἐκείνους δὲν τοὺς ξέρουμε ὅστε ζητοῦμε τὴ βοήθειά τους, μόνε ἐπικαλούμαστε τὸν Τσάρρ καὶ τὸ Γουλιέλμο καὶ τὸ Γρίϋ καὶ κἀνα Μάξ Νορδάου.

Μ' ἂν ἡ Εὐρώπη σας χαϊδεύει, δὲ θὰ σας ὤφελῃ καὶ πολὺ. Κάνετε τὸ λογαριασμὸ χωρὶς τὸν ξενοδόχο. Καὶ ξενοδόχος εἴμαστε ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Ἀρμένιοι, οἱ Ἀρβανίτες καὶ οἱ Ἀράβηδες καὶ οἱ ἀποδέλοιποι. Ὅλοι αὐτοὶ θάρχισουν τῆς Τουρκίας σας τὸ ροκνίμα, καθὼς τὰ πᾶτε. Ἀφίνοντας τοὺς ἄλλους, ἀκούσατε νὰ σας κουβεντιάσω γιὰ τοὺς Ἕλληνες ἐμὰς πού κατοικοῦμε στὴν Τουρκία καὶ νὰ τὰ πῶ ὅς' ἀπ' τὰ δόντια, νὰ τὰ ξέρετε καλά.

Ἐμεῖς εἴμαστε Ἕλληνες ἢ καὶ Ρωμιοί, ἂν ἀγαπάτε. Ὁσμανλῆδες οὐτε εἴμαστε ποτέ, οὐτε θὰ γίνουμε. Δὲν μπορεῖτε νὰ μάς δώσατε τὸν ὄνομά σας. Οἱ Ρωμιοὶ μάς ἔδωσαν, ἔλθῃτε, τὸ δικό τους, μὰ κείνοι σὺν πῶς ἐπιτήδειοι ἀπὸ σας εἴτανε στὴν πολιτικὴ τους. Καὶ ἂν κανένας μάς ἀκούεται νὰ λήγῃ ἢ νὰ γράφῃ «οἱ Ὁθωμανοὶ Ἕλληνες», βεβαιωθῇτε πῶς τὸ κάνει μὲ τὸ ζόρι, γιὰ νὰ σας ἡμερίψῃ, καὶ σιχαίνεται τὸ ὄνομα πού λέει. Ὁθωμανοὶ Ἕλληνες δὲ θὰ πῇ τίποτε. Εἶναι τραγίλαφος. Δὲν μπορεῖτε νὰ μάς ὀνομάσατε ἔτσι. Πολὺ λιγώτερο μπορεῖτε νὰ μάς τυρκέψετε. Θέλετε νὰ σας ἐλλήνισουμε ἐμεῖς; Δὲν τὸ θέλετε. Λοιπὸν ἐμὰς γιὰτὶ μάς βιάζεστε νὰ ἐλλήνισουμε ψυχὴ; Ἰσότητα εἶν' αὕτη, αἰζάνουμα, καὶ Σύνταγμα ἢ τυραννία; Μὰ θὰ πῇτε δὲ θέλετε αὐτό, παρὰ μόνον νὰ δώσατε ἐνότητα στὸ Κράτος μὲ τούρκικη γλῶσσα, τούρκικη ἐκπαίδευση, τούρκικα φρονήματα, τούρκικη ὑπεροχή. Ἀμ ἡ ἰσότητα τί γίνεται; Δὲν εἶναι τυραννία νὰ πιέζετε τοὺς ἄλλους νὰ πᾶν ὅπως ἐμεῖς; Καὶ γιὰτὶ ὅχι ἑλληνικά ὅλα αὐτὰ, γιὰ νὰ ἔχουμε καλύτερη ἐνότητα; Γιατὶ δὲν τὸ θέτε. Ἐ, καὶ ἐμεῖς δὲ θέμε τὰ δικὰ σας. Ἰσότητα δὲν εἶπατε καὶ λευτεριά; Λοιπὸν ἡ λύση εἶναι μιὰ, σύμφωνη μὲ τὸ δικό, μὲ τίς νέες ἰδέες, πού καθὼς λέτε ἀντιπροσωπεύετε, μὲ τὸ σοσιαλισμὸ. Ὁ Robert Blatchford ἔγραψ' ἕνα βιβλίο πού ἐπιγράφεται: Britain for the British. Τὸ ἴδιο λέμε καὶ ἐμεῖς: Οἱ χωρὶς αὐτὲς τοῦ Κράτους σας γιὰ τοὺς κατοίκους των. Κ' ἐπειδὴ οἱ κάτοικοι εἶναι Τούρκοι, Ἕλληνες κλπ., καὶ τὸ Κράτος θὰ εἶναι Τουρκοελληνο— κλπ. Ὅλα τὰ ἔθνη λοιπὸν συγκυρίαρχα, ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ τους. Κ' οἱ γλῶσσες τους καὶ τὰ σχολειὰ τους καὶ οἱ

στρατοὶ τους μὲ τὰ ἴδια δικαιώματα. Καὶ ἡ δικαιοσύνη μιὰ. Αὐτὰ δὲ λέει, μοῦ φαίνεται, καὶ ὁ φίλος μάς Σανδάρης; Κι ὥστόσο ἐκείνον τὸν κολακεύετε, ἀλλὰ τοὺς Ἕλληνες τοὺς κατατρίχετε. Ἐχουμε θέληση καὶ οἱ Ἕλληνες καὶ νὰ τὴ σεβαστῇτε, γιὰτὶ ἡ θέλησή μας ἀντιπροσωπεύεται ἀπὸ 6—8 ἐκατομμύρια πληθυσμὸ. Κ' ἡ θέλησή μας εἶναι ἔξω ἀπὸ τὴν ἰσότητα στὸ Κράτος σας καὶ τὸ συμπέρασμα τῆς, δηλ. νὰ τὰ πηγαίνετε εἰρηνικά μὲ τοὺς ὁμόθιμους μάς Ἑλλαδίτες. Πῶς γκαρίζετε γιὰ πόλεμο χωρὶς νὰ μάς πωτήσατε καὶ ἐμὰς; Καὶ γιὰ τὴν Κρήτη γιὰτὶ σιζίετε τὰ ρούχα σας; Σὲ ποιὸν ἀνήκει ἡ Κρήτη, δὲν ἀνήκει στοὺς κατοίκους τῆς νὰ τὴν κάνουν ὅ,τι θέλουν; Καὶ ἡ δική μας θέληση εἶναι νὰ τὴν πᾶρῃ ἡ Ἑλλάδα. Μὰ εἴς θέτε νὰ πλαστογραφήσατε τὴ θέλησή μας καὶ ἀναγκάζετε τοὺς δικούς μας νὰ ὑπογράφουν χαρτιά ἐναντικὴ στὴν ἑνωση, ὅπως ξέρω καλὰ πῶς κάνετε στὸν τόπο μου. Εἶναι προδοτικὴ ἡ θέλησή μας; Γιὰ σας τοὺς Τούρκους μπορεῖ νᾶναι. Γιὰ μάς δὲν εἶναι, γιὰτὶ, σας εἴπαμε, στὴν ἰδέα μας Ἑλλάδα καὶ Τουρκία γίνονται ἕνα πᾶρα, ἕνα Κράτος. Προδότες εἴσασ' ἐσεῖς γιὰ ὅλους μάς καὶ θέτε κρέμασμα δίπλα σ' ἐκείνους πού κρεμάσκατε. Ἀλλάξατε τὰ μυκλὰ σας. Ἐφκρμόσατε τὴν ἰσοπολιτεία. Διῶχτε τὴν Κρήτη, γιὰ νὰ φύγῃ ἀπὸ πᾶνους μάς ἕνας μπτελάς. Κι ἂν, ὅπως λέτε, ἀπὸ ζητήσουνε καὶ τᾶλλα Ἑλληνικὰ νησιά τὸ ἴδιο, καὶ τᾶλλα νὰ τὰ διώξετε. Πουλῆσατε τὴν τὴν Αἴγυπτο καὶ ὅποι' ἄλλη χώρα εἶναι χιζμ' ἀμφίβολο. Δώσατε αὐτονομία στὴν Ἀρβανία, στὴν Ἀρχιπὴ καὶ ὅπου ἄλλο ὁ πληθυσμὸς εἶναι ἀπὸ ἕνα ἔθνος. Εἶναι θέλησή μας καὶ αὐτοὺς νὰ θέλῃ. Δὲ λογαριάζετε τὴ θέλησή μας τώρα, μὰ ἐννοία σας καὶ θὰ τὴ λογαριάζετε. Πιάνουμε μάθημα καὶ ἐμεῖς ἀπὸ τὴν Κρήτη τὴ μικρὴ, πού τὴν λογαριάζετε, γιὰτὶ εἶναι ἐνωμένη καὶ ὁργανωμένη. Ἀ δὲν τὸ πρὸς ἔχετε, ὅριστε νὰ τὴν πᾶρετε. Λοιπὸν καὶ ἐμεῖς, τότε ἐκατομμύρια, θὰ ὁργανωθῶμε, δὲν μπορεῖ, καὶ θὰ ροκνίζουμε τὸ Κράτος σας, ἂν ὑποθέσουμε πῶς θὰ βασταῖ.

Τὴν Ἑλλάδα τί τὴ φοβερίζετε; Κακώμοισοι, αὐτῇ ναι μὲ τὸ μέρος σας καὶ τὰ μυκλὰ σας, ὅπως τὴν κἀμανε οἱ προκομμένοι τῆς πολιτικῆς. Σας βοηθεῖ νὰ φιαξέτε Τουρκία ἐθνικιστική. Δὲ μάς ἐμπνέει ἐμὰς τὸ Κράτος τὸ Ἑλληνικὸ καὶ ἀφῆτετὲ το ἥτυχο. Μόνον ἂν μπορέσουμε νὰ τὸ βιάσουμε ἐμεῖς οἱ ἄλλοι καὶ οἱ φωτισμένοι Ἑλλαδίτες, εἶναι ἱλιδικ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΕΣ

ΛΥΡΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ

Ἀνάθεμά με ἂν δὲν ἔχω ὅλη τὴν καλὴ διάθεσιν νὰ βρίσκω, καθὼς ἄλλοι, καινούριες μυρουδιὰς καὶ φωτινὰ ξανοίματα καὶ λεβέντικα καὶ τολμηρὰ πετάματα στὰ μπουσουλίσματα τῆς μούσας τῶν ποιητικῶν νεοσσῶν μάς, νὰ βλέπω γκαϊτικές, βυρωνικές, σελλεϊκές, σοεμπορνικές ὁρμές καὶ τρόπους στὰ παιδιαστικά γυμνάσματα, πού μάς σεβρίζονται γιὰ λυρικά ποιήματα ὅσα πᾶσι καὶ δαυτέρω τὸ στερνὸν κακρό. Φαίνεται ὅμως πῶς εἶπ' ἐγὼ εἴμ' ἀνέκωνος ἀποφυσικοῦ μου νὰ συγκινηθῶ ἀπὸ τὴ λυρικὴ ποίηση, εἴτε ἡ φύση τῆς στερνῆς ἄλλαξε στὸ μεταξὺ καὶ ἐγὼ δὲ μπόρεσα νὰ τὴν παρακολουθήσω. Καὶ ξεφυλλίζοντας πολλὰς φορὲς καινούριες συλλογὰς λυρικῶν ποιημάτων ἢ περιοδικὰ στοιχισμένα μὲ τέτια, κάθουμαι καὶ ἀναρωτιόμαι: Εἶναι ἡ δὲν εἶναι πρῶτο στοιχεῖο τῆς λυρικῆς ποίησης τὸ ξέχυμα μιᾶς ψυχικῆς συγκίνησης σὲ δροσερὸ ἢ φλογερὸ, σὲ ἀπαλὸ ἢ δυνατό, σὲ ἀρελὲς ἢ ὑψηλὸ, μὰ πάντα ἀρμονικὸ

καὶ ἀδίστατο τραγούδι; Καὶ βρίσκεται σὲ ὅλη τὴ σύγχρονη στιχοπλημύρα ἔστω καὶ στὸν κατώτερο βαθμὸ τοῦ τοῦ στοιχείου αὐτοῦ; Σαλέβει πούθενά μιὰ ἀληθινὴ συγκίνηση ψυχῆς, τρικυμίζει ἕνα φυσικὸ αἰσθημα, πετιέται πούθενά ὁ στίχος, ὅχι ξὼδερμα μελωδικὸς σὺν κάπου κάπου, μὰ σφεντονισμένος δολοῦσά ἀπ' τὸν ψυχικὸ παλμό; Κι ἀπ' τὴν καρδιά τῶν νεοσσῶν αὐτῶν, πού, καθὼς πιστέω, ὅλοι βρίσκονται στὴν πρώτη ἀνοιχτὴ τῆς ζωῆς τους, αἰστανται κανένας νὰ σπιδοβολᾷ μιὰ γνήσια φλόγα ποιητικὴ, ἢ νὰ σταλάζει μιὰ ρανίδα νεανικῆς δροσιάς; Μπορεῖ νὰ μοῦ βρεῖ κανένας σὲ ὅλα αὐτὰ τὰ ναχαράσματα ἔστω καὶ ἕνα ποσοστὸ ἀπ' τὸ μελωδικὸ αἰσθημα πού τραγουδοῦσε ἡ ἑκλαίει μιὰ φορὰ στὸ «Ἀγνὸ κλημα» τοῦ Παλαμά, στὸ «Lacrimas rerum», τοῦ Πορφύρα, ἢ νὰ μοῦ δείξει μιὰ πλαστικὴ μπόρεση, πού νὰ δύναται νὰ εἰκονίσει τὴ ζωὴ καὶ εἶναι καὶ ἐτσι τεχνητὰ κάπως, καθὼς τὸ κάνουν τὰ «Τραγούδια τοῦ χωριοῦ» τοῦ Δροσίνη; Κάθε ἐμμετρὴ φλυαρία κάτω ἀπ' αὐτὸ τὸ τεχνικὸ ἐπίπεδο δὲν τὸ πιστέω νὰ μπορεῖ νὰ εἰπωθεῖ ποίηση καὶ νὰ ξιζεῖ ἡ προσπάθεια τὴν προσοχή. Πῶς ἡ στιχοπυγικὴ εὐκολία μερικῶν παιδιῶν μπορεῖ μ' ἕνα ὀρίμασμα τοῦ νοῦ καὶ τοῦ αἰσθηματός τους νὰ μάς

παρουσιάσει αὐριο ἀξιόλογους ποιητές, δὲ σκέφτηκα νὰ τῆρηνθῶ, καθὼς καὶ δὲ θέλω νὰ κηρύξω τὴν ἀπογοήτευσιν τῶν νέων. Μὰ ἀντὶς νὰ τοὺς χαρίζω μὲ τόση εὐκολία τὸν ὄνομα τοῦ ποιητῆ, νομίζω θάξιζε καλλίτερα γιὰ τὸ καλὸ τους νὰ πατηζάμε νὰ τοὺς βδηγήσουμε περσότερο στὸ δύσκολο δρόμο μὲ ἀγάπη βέβαια, μὰ καὶ μὲ εὐλαβία καὶ, ὅπως καὶ τὰ παιτεῖ ἡ εὐλαβία καὶ τιμωρία τῆς τέχνης.

Κ' ἐγὼ καθάλλο θέλω παρὰ νὰπογοητέω τὸν κ. Νίκο Σαντορινιά γιὰ τὰ «Ἀγριοκλούδα» του. Γιατὶ ποῖς; Μπορεῖ νὰ μοῦ ἐγγυηθεῖ πῶς ὁ σημερινὸς πρωτάτος τραγουδιστής δὲ μπορεῖ ἀπὸ νὰ ξεφανερθεῖ ἕνας ἀξίος ποιητής; Ὅμως τὰ στιχοπυγήματα, πού παρουσιάζει μὲ τὸν τωρινὸν τοῦ τόμο, μοῦ φαίνονται γυμνάσματα καὶ μοναχὰ γυμνάσματα, πού πρῶτα ἀπ' ὅλα δὲν ἀξίζουν νὰ τυπωθοῦν. Διαλέγω ἕνα ἀπ' τὰ πιὸ τέλεια.

ΜΟΛΥΒΟΣ

Βιγλάει τὸ κάστρο ξέθωρο καὶ στοῦ βουνοῦ τὴν ῥάχη τ' ὅσπρα σπατάκια τοῦ χωριοῦ, κατρακυλοῦν στὰ πλάγια καὶ σταματᾶνε σύρριζα στοὺς βράχους πού μονάχοι

νὰ κουνηθῇ. Καὶ μετρηταί τὴν ὥρ' αὐτὴ κάποια ἰδέα. Προτείνω—ὄχι βεβια σ' ἰσχύς—ἀντὶ νὰ περιμένουμε νὰ στείλουν βουλευτάδες, πούναι ἐπικίνδυνον, νὰ βοηθοῦν τῶρ' ἀμέσως· ἰδωπὲρ μερικές χιλιάδες ὠπλισμένοι Κρητικοί, νὰ βάλουν τὸ Ράλλη, π' ὄνειρεύετ' ἐκλογές κι ἄρῃσε τὰ σπουδῆα ἐς αὐρίον, νὰ συγκαλέσῃ τὴ χειρότερη ἀπὸ σὰς προδότρα τὴν Ἑλληνικὴ Βουλὴ, καὶ νὰ τὴ ζώσουνε, σὰ μαζευτῇ, γιὰ νὰ τὴν ἀναγκάσουν νὰ ψηφίσῃ κείνα πού χρειάζονται, γιὰ νὰ σωθῇ μὲ τὸ Ἑλληνικὸ μαζί καὶ τὸ δικό σας Κράτος. Ἄν προλάβωτ' ἴσως κι ἀλλὰζετε μυκλά, πού δὲν τὸ πολυπιστεύω, τιμὴ σας θάνα. Λοιπὸν κελὴ σας φώτιση καὶ τὰ ξαναλέμε. Μονάχα τελευταίῃ ἤθελα νὰ σὰς ἀναφέρω σχετικὰ μὲ τὸν πόλεμον πού καταπιεστήκατε κατὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ κάποιον ἀρχαῖον ἐπίγραμμα, γιὰ νὰ τῷ χεστε στὸ νοῦ σας. Μιλάει τὸ κλῆμα στὸν τράγο πού τὸ τρώει:

Κ' ἦν με φάγῃς ἐπὶ ρίζαν, ὅμως δέ τι κακοπορήσω, ὅσον ἐπισπείται σοι, τράγε, θυμίνω.

Γιὰ σας
ΛΥΔΟΣ ΠΟΔΑΒΡΟΣ

Υ. Γ. Ἄν θέλετε τὸ ἀληθινὸ μου ὄνομα, ζήτατε το ἀπ' τὴν ἐφημερίδα. Ὁ ἴδιος

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ ΣΤΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ

14

Τὸ καλοκαίρι γιοσεμὰ καὶ τὸ χειμῶνα γιοῦλια.
Ὁ στίχος μου βουίζει σὰ μέλισσα, καὶ δὲν μπορῶ νὰ τὸν ταρτάσω μ' ἄλλον, ὅσα κι ἂν ἔκαμα.
Ἡ μοῖρα του εἶτανε νὰ γεννηθῇ καὶ νὰ πεθάνῃ, μόνος.

15

Μεγάλος Ἀλέξανδρος. Μεγάλος Ναπολέοντας.
Μεθάνε τὴ φαντασία μου. Μὰ τὸ λογικὸ μου; ἡ Ρώμη τὸ ἱκανοποιεῖ. Ἡ Αἴθνα τὸν περικρινὸν πόλεμον μεθ' τὴ φαντασία μου, ἱκανοποιεῖ καὶ τὸ λογικὸ μου. Βάσιγκτον καὶ Γαριβόλδης. Ἡρώες ἀνθρώποι. Ἀγνάντια στοὺς ἥρωες τοὺς ἄλλους, τοὺς ἀπάνου, τοὺς ὑπεράνθρωπους. Μὲ συγκινεῖν οἱ ἀνθρώποι σὰν πὺρ πολὺ.

16

Ἀλήθεια· ὁ Βαλαωρίτης. Ὅποιος πρωτοδικ-

*) Ἡ ἀρχὴ τοῦ πρὸ οὐλλο 311.

μέρα καὶ νύχτα χαίρουνται τὰ πελοπόνεια μάγια.

Οἱ χαρὰν γὰρ χρυσῶν οὐνε τῆς ἐκκλησιᾶς τὸ θόλο
κ' οἱ δρόμοι πού μυρίζουνε τόσῳ γλυκὰ τὰ βράδια
ξετίλχεται καὶ φιδωτοὶ ξεβγαίνουν πρὸς τὸ μῶλο
τοῦ λιμανιοῦ κ' οἱ θαλασσινὲς ξεσέριον τὰ χοχλάδια

Καὶ βλ... γλάν... βλ... γλάν χαρῶν σ' αὐτὰς μιά μπου-
τάρα
οἱ φλόγοι ἀνεμοδέρνουνε, κ' ἡ μπούμα ἀλαφροτίζει,
γεμίζονε μιά τ' ἄρμενα κι ἀπάνω στὸν ἀγέρα
γέροντας πρὸς τὴ θάλασσα στὸ πέλαγος πλωρεῖ.

II

Ἀγνάντια ξεπροβάλλει δμάδι οἱ ψυροπούλες
μὲ τὰ βαμμένα τὰ παντὰ τὰ δέχτια τὰ λερά
κι ἀπὸ τὸ μῶλο πρόσφατος κινήσαν οἱ βαρκούλες
βοήθησε ὁ ἥλιος... χρυσῶσαν τὰ σέβασμα νερά.

Καὶ νά... τὰ ψάρια χρυσῶν γεμίσαν τὰ παντέρια
τὰ κ' υβελῶν ξεπλόττα, βρεμένα τὰ παιδιὰ
διαριζοῦν τὴς ἀρματωπὲς τὰ ροζιασμένα χέρια
καὶ σὴν κουβέρτα ἀπλώνουνε κουλούρες τὰ σνοινιά.

δάση τὸ Σολωμὸς καὶ μπῆ στὸ νόημά του, τὸν ξεχνᾷ
τὸ Βαλαωρίτη. Ὑστερα ὠρμάζει ὁ νοῦς, τὸν ξανα-
διαδάζει τὸ Βαλαωρίτη καὶ βλέπει πὺς δὲν τὸν
κάνει περιττὸν ὁ Σολωμὸς· τοῦ βρίσκεις ὅτι στὸν
ἄλλο δὲ βρίσκεις: τὴν ποίησιν τῆς λεπτομέρειας κ'
ἓνα ζωγραφικὸ πραγματισμὸ, πού ὅσο κι ἂν εἶναι
ἀσυγ' ριστος, σ' ἀδράχνει, μὲ τὸ γερὸ του τόνο. Τόνη
βάζεις παράπλευρα τοῦ μεγάλου, στὴ θέση πού τοῦ
ἀξίζει. Σὲ γνωρίζει στενὰ μὲ χίλια καθέκαστα τῆς
φύσης καὶ τῆς γλώσσας. Ἡ Ἀποκάλυψη μέσα στὸ
«Διάκω» του. Τὸ «Ξερριζωμένο δέντρο». Ποιήματα
γιομάτα χραχτήρα καὶ ἀξία βαθιὰ νὰ συγκινή-
σουν, κι ἀξέχαστα νὰ μένουν.

17

Πρέπει νὰ ξεχωρίσουμε τὸν ἱστορικὸ, τὸν καλλι-
τεχνικὸ, τὸν εὐρωπαϊκὸ ρωμαντισμὸ πού γέννησε
ὄρατα καὶ μεγάλα ἔργα, ἀπὸ τὸ ρωμαντισμὸ τὸν
πολιτικὸ, τὸν κοινωνικὸ, τὸ διανοητικὸ, τὸ νεοελλη-
νικὸ, πού σὲ κάνει νὰ χάνῃς τὸ αἶσθημα τοῦ πραγ-
ματικοῦ, νὰ βλέπῃς πράσιν' ἄλογα, καὶ νὰ χτίζῃς
ἀεροφούσκωτα παλάτια σὲ σύγνεφ' ἀπάου ψέματα.
Ρωμαντισμὸς καὶ ρωμαντισμὸς, μιά ἰδέα καὶ μιά δύ-
ναμη μὲ δυὸ πρόσωπα. Τὸ ἓνα κόρης. Τὸ ἄλλο
στρίγγλας.

18

Τὸ Εἰκοσιένα. Ἐχομε ὡς τὴν ὥρα τὴν ἱστο-
ρία του; Φοδᾶμαι πὺς ἔχι. Τὴ μυθολογία του; φο-
δᾶμαι πὺς νά!

19

Περιφρονέσας τοὺς πολιτικούς. Ἄδικο εἶχα.
Ὅσο σπουδάζω γύρω στοὺς φυσικοὺς νόμους, τόσο
στοχάζομαι πὺς πρέπει νὰ τοὺς τιμῶ καὶ τοὺς
πολιτικούς. Ἡ πολιτικὴ δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ
ἡ ἰδέα πού ἐφαρμόζει τὸ νόμο τὸ μεγάλο τῆς «κυ-
ριαρχίας τοῦ δυνατότερου» μὲ τὰ μέσα ἢ τῆς ἀπο-
μείωσης ἢ τοῦ ἀφανισμοῦ πού λειτουργοῦν παντοῦ,
καὶ πρῶτ' ἀπ' ὅλα στὴν ἱστορία. «Ἡ πολιτικὴ τῆς
φύσης», ἔρος τῶν κοινωνιολόγων. Καὶ τὰ φυσικὰ
πολιτεύονται σὰν τὸ Βίσμαρκ καὶ σὰν τὸν Πλα-
τούτα.

20

Στὴν Τέχνη, ὁ ἀριστος τρόπος γιὰ νὰ γεννᾷς

καινούρια ἔργα εἶναι νὰ ξεχνᾷς τὰ παλιά. Αὐτὸ
κάνω. Ἄν ἐξακολουθοῦσα νὰ τὰ θυμᾶμαι τὰ γεννη-
μένα καὶ τὰ τελειωμένα μου, δὲ θὰ μοῦ ἀπόμεινε
καίρὸς καὶ καρδιά γιὰ νὰ καταπιαστῶ τὰ νέα.

21

Ἀμέσως ἀπὸ τὴν αὐγὴ τῆς μεγάλης Ἑλληνι-
κῆς ποίησης βλέπουμε τὰ δυὸ χειροποίητα ἔργα—

ματα τοῦ χαρμόσυ τῷ λειτουργῶν τῆς Τέχνης σὲ
δυὸ μεγάλες οἰκογένειες. Ἀπ' ἐδῶ οἱ ἰδεολόγοι, οἱ
πραγματολόγοι ἀπ' ἐκεῖ. Ὁμηρος ἀπ' ἐδῶ. Ἡσίο-
δος ἀπὸ κεῖ. Ὁ πρῶτος, ὁ μέγας ἰδανιστής. Ὁ
δεύτερος, ὁ μέγας πραγματιστής. Ὁ Ὁμηρος,
μαζί, σιμὰ καὶ μακρὰ μᾶς. Ὁ δεύτερος, σὰν πὺρ
κοντὰ σ' ἐμᾶς. Γιὰ κείνον πού δὲ διαβάσει τίποτε
ἄλλο ἀπὸ γαλλικὰ ρομάντσα, θάλεγα: Ὁ Ὁμηρος
σὰν ἓνα ρομάντσο τῆς Σάντης.—Horror!—Ὁ
Ἡσόδος σὰν ἓνα διήγημα τοῦ Μωπασσάν.—Φρίκη!
—Ὁ πρῶτος σὰν ἓνα ποίημα τοῦ Οὐγκώ. Ὁ δεύ-
τερος σὰν ἓνα ποίημα τοῦ Leconte de Lisle. Μὰ
δὲν εἶναι ἁμαρτία τέτοιαις λογῆς συγκριτικὰ παιγνί-
δια τῶν ἱερῶν μὲ τὰ κοσμικὰ;

22

Ἡ φιλοσοφικὴ ποίηση, ἀπὸ τὸν καιρὸ τοῦ Ἡσίο-
δου. Στὸ βίβιο δὲ θυμᾶμαι πὺς τίνος φιλόσοφου, ση-
μειώνει ὁ Διονύσιος ὁ Ἀλικαρνασσεύς: Πρῶτος φι-
λοσόφησε στὰ ποιήματά του ὁ Ἡσόδος.

23

Ὁ Pierre Lasserre ὁ νέος συγγραφέας τοῦ
πολύκροτου βιβλίου γιὰ τὸ γαλλικὸ ρωμαντισμὸ.
Δυνατὸς πολεμιστής. Φοδᾶται πὺς ἔκαμε κακὸν ὁ
ὕψωμας τοῦ φιλολογικοῦ νοῦ σὲ νοῦ πού δίνει μα-
θήματα τοῦ κόσμου καὶ πού σέρνει τὸ χορὸ τῶν
ἰδεῶν. Οὐγκώ, Μισελέ, Λαμαρτίνος, τὴν ψευτίσανε
τὴν ἱστορία ἔσα ἔσα γιατί εἶχανε τὴ δύναμη νὰ τὰ
ψευτίζουν τὰ πράματα μὲ τὰ μεγαλόπρεπα καὶ μὲ
τὰ ἔμποφα λόγια τους. Στὸν αἰῶνα τοῦ Ρακίνα οἱ
ποιητὲς καὶ οἱ λογογράφοι, λιγότερο ἀπαιτητικοί
ζούσανε μετριοφρονέστερα σὲ στενότερους κύκλους,
μὰ καὶ γιὰ τοῦτο ταρταριστότερα μὲ τὸν προσωρισμὸ
τους.—Μπορεῖ. Μὰ σὲ καιρὸ πού οἱ κύκλοι ὅλοι
στέκονται ἀδειανοὶ ἀπὸ τρέψη, ἀπὸ εἰλικρινεία, ἀπὸ
ἐνέργεια· σὲ καιρὸ πού κυβερνήτες, ἐπιστήμονες, καὶ
οἱ λογῆς σοφοὶ καὶ διαδοσμένοι, εἶναι ἡ ἀρνητικὴ

ΒΛΑΔΜΙΚΟ

Πὲς τῆς Κυρᾶς σου τὰ σκαλιὰ πουργὸ νὰ μὴ σὲ βάνει
νὰ σφουγγαρίζεις, Χιῶτισσα, ψηλανασκουμπωμένη
τὴ καθὼς σκύβεις τραγανὴ καὶ ροδοπυρρωμένη
στ' ἀντικρινὸ τὸ κατηλιὸ τὰ κάνουνε βεράνι.

Καὶ τέλος ὁ κ. Νίκος Σαντορινιὸς ἐς μὴ βια-
στεῖ νὰ τυπώσῃ τὴ δεύτερη συλλογὴ του. Πὺς τύ-
πωσα ἐγὼ δυὸ τέτιες μὲ στίχους παραπολὺ χαϊρότε-
ρους ἀπ' τοὺς δικούς του, δὲν εἶναι ἀνάγκη, θυμό-
ντας ἀπὸ τὰ λόγια μου, νὰ μοῦ τὸ θυμίσει.

*

Τὸ ζωντανόχαρο αἶσθημα τοῦ κ. Ρήγα Γκόλφιν
ἐλάβα ἀφαιρῆ νὰ τὸ τονίσω προτίτερα σ' αὐτὲς τὴς
στήλες, μιλούντες γιὰ ἓνα δράμα του. Ὁ ποιητὴς
τῶν «Τραχυοιδιῶν» τοῦ Ἀπρίλην νομίζω νάναί μιά
ἐφύτ λυρικὴ ἀνώτερη ἀπὸ δραματικὴ. Ἡ τελευ-
ταία λυρικὴ του συλλογὴ δείχνει πὺς ὁ κ. Ρήγας
Γκόλφινς ἀξίζει μὲ μιά στιχυρικήν δεξιότητα συχνά,
ἂν ὄχι πάντα, μιά ἀρκετὴ μελωδικότητα πολλὰς
φορὲς, καθὼς καὶ μιά αἰσθητικὴ καὶ γνώση τῆς γα-
ματικῆς τῆς δημοτικῆς γλώσσας, ἔχει κ' ἓνα αἰ-

Κάπιο αἶσθημα ζωγραφικὸ μπορεῖ νὰ πει κα-
νένας δὲν τοῦ λείπει καὶ πρῶτα ἀπ' ὅλα μὲ ὅλο τὸ
μότο ἀπὸ τὸ Δάντε, πού μᾶς τραμάζει στὸ ξωφύλλο,
τὰ νοήματα τοῦ κ. Σαντορινιῶ (μιά κλαστικὴ ἐξ-
αίρεση στοὺς σημερινούς νέους) εἶναι ἀρκετὰ κα-
θάρια, καθὼς κ' οἱ εἰκόνες, πού παρτάζει νὰ μᾶς
ζωγραφίσῃ, δὲ φαίνεται νὰ κρύβουν μυστικὰ νοή-
ματα. Μὰ τοῦτο πάλι δὲν ἀρκεῖ. Ὁ νεαρός, καθὼς
τὸν φαντάζομαι, ποιητὴς δὲ γυμνάστηκε καλὰ ἀ-
κόμα στὴ ζωγραφίαν. Τὸ ἀδρὸ καὶ χαρακτηριστικὸ
τοῦ λείπει τόσῳ ἀπ' τὴ γρηκὴ ὅσο κι ἀπ' τὸ σχῆμα
καὶ τὸ χρώμα. Ἐνα μαθητὰ πὺς βάζει το στενὸν
δ Γρουπάρης μὲ τὴ λέξη, ὅπου ζωγραφίζει, δὲ θὰ
τὸν ἐβλάβε, νομίζω, καθὼς καὶ δὲν πιστεύω νάχανε
ἂν ἤθελε νὰ διδάχτῃ ἀπ' τὸν Παλαμά κι ἀπ' τὸν
Πόρφυρα πὺς δίδονται ὀργανικὰ μορφὴ καὶ νόημα
σὲ μικρὰ ποιήματα, πὺς ὁ τελευταῖος στίχος ἔρχε-
ται νὰ κλείσῃ πάντα ζωηρὰ καὶ νὰ φωτίσῃ τὴν εἰ-
κόνα κι ὄχι νὰ δυνάττει καὶ νὰ σκορπίσῃ τὴν ἐντύ-
πωση, ὅπως γίνεται στὸν κ. Σαντορινιῶ, ἡ κάνε
ἂς πάσκιζε νὰ δίνει σ' ὅλες τὴς ἐμπνεύσεις του τὴ
μετρητὴ καὶ τὴν ἐκφραση πού ἔχει τὸ παρακάτω δικό
του τετράστιχο, τὸ Βλάμικο, καθὼς τὸ λέει: